

Jecza Péter szobormetaforái

Művészi pályája meredek ívű. Fiatalon, a főiskoláról alighogy kikerülve, zárkózott fel a hazai szobrászat élvonalához. Ma már ismert s megbecsült művész, a középnemzedék egyik legmarkánsabb és legtermékenyebb alkotóegyénisége. Indulását kezdve példás kitartással, elszánt szívóssággal s nagyon megfontolt céltudatossággal dolgozott, amiért aztán hamar kegyeibe fogadta s mindmáig nem pártolt el tőle a visszhangot támaztó, a kiváló művek létrejöttét sokféleképpen előmozdító siker és szerencse. Nagyobb zökkenők, komolyabb akadályok nem gátolták fejlődését, tehetségének fokozott iramú kibontakozását. Művészi érlelődését, talentumának rendkívül gyors kiforrását — mihez rátermettsége s nagyon alapos szakmai felkészültsége szilárd alapként szolgált — jótékonyan befolyásolta, erőteljesen sietette a hatvanas évek közepének feldúsult kulturális légköre, az új stílustörekvések rohamos térhódítása a művészetek minden területén, ami többek között a plasztika nyelvezetének, ábrázolási eszközeinek a felfrissülését, nagymérvű gazdagodását is elindította. A neoavantgarde irányzatok divatba jötte, parttalan beáramlása, szé szélesen tájékozó — nemegyszer ijesztően zavaros — örvénylőse közepette a pályakezdő szobrászt már csak nagyon kis mértékben segíthette a tájékozódásban, egyéni útjának megkeresésében az a mereven betájolt, fehér foltoktól borított térkép, amellyel 1963-ban a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola kapuján kiengedték. Súlyos teherré nehezült nemsokára a föltilarisznyált útravaló jó néhány tétele. A könnyen nyers naturalizmussá érdesülő optimista realizmus jelrendszerét, egyoldalú szemléletmódját és eszköztárát — főleg miután átlapozhatott néhány, a XX. század képzőművészetét bemutató albumot és folyóiratot — Jecza Péter már nem találta eléggé lényegretörőnek, sokrétűnek és izgatón frissnek a valóság átranzszponálásában, plasztikai megfogalmazásában. Levetve a görcsölő nehezekeket, a tágabb kitekintést gátló ellenzőket, sietős léptekkel távolodott el az üdvösnek mondott s követendőként kijelölt ösvénytől. Hamar túljutott a szeretlen keresések, a még bátortalan kísérletezések kezdeti időszakán, s merész elszántsággal, fiatalon magabiztossággal tért rá a számára járhatónak ígérkező út-irányra, az újszerű feladatokkal és megvalósításokkal kecsesgető — nálunk akkor még meglehetősen kitaposatlan — csapásra. Úttörő feladatra vállalkozott Jecza Péter, midőn hangsúlyozottan a gondolati tartalomra összpontosító, eszközeiben elvontságra és tömörségre törekvő stílusprogramnak kötelezte el magát.

A művészet természetét meghatározó, az alkotótevékenysége további kibontakozását eldöntő, a törekvései és szobrászi szándékai egész orientációját megadó, évekre szólóan kijelölő fordulatot, irányváltást egy látványos — a művészettörténetben egyébként gyakorta felbukkanó — mozzanat mérföldkövezi. Jecza Péter — nagy művészelődei némelyikéhez hasonlóan — többek között azaz is jelezni kívánta, hogy esztétikai magatartásán, szobrászi gondolkodásán és alkotási modorán radikálisan változtatott, hogy kiméletlenül megcsönkította egyik korábban alkotott, szépen kifaragott szobrát. Öszintének és sokat mondónak bizonyult a gesztusa: élesen rávilágított ugyanis Jecza Péter átállásának, stílusváltásának jellegére. Temesvárra kerülése után három-négy esztendővel, amikor a fa iránti vonzalma hirtelen felerősödött, egy tisztafa megnyúlt, karcsú, felső részén kétfelé ágazó törzséből fejtette ki legelső faszobrai egyikét. Az egymástól alig eltávolodó ágakat magasba lendülő, az ég felé ágaskodó karokká formálta, amelyek az anatómia törvényszerűségeihez hűségesen igazodó, rátarti gondossággal kidolgozott, simára csiszolt kezekben végződtek. A fa törzsén viszonylag keveset dolgozott: a rönk természetes adottságaihoz igazodott, oszlopegyenességét messzemenően respektálta, külső felületét pedig nyersebbnek, érdeesebbnek hagyta. Mindössze egyetlen helyen, a hengeres rész közepe táján törte át a kergétől megtisztított tiszafa-törzset. Többjártú üreget képezett ki, amelyben az elnyújtott ovális alakú átfúrásokat elválasztó, lecsiszolt, vékony lemezek kifeszített húrokra vagy még inkább a gégefőben elhelyezkedő hangszalagokra emlékeztettek. A drámai erejű, szembeötlően expresszionista fogantatású szobornak Jecza Péter a *Kiáltás* címet adta. Kiállításokon is bemutatta, s a kritikusok elismerőleg méltatták a kevés motívumból szerkesztett s minden tekintetben befejezettnak látszó alkotást. A fiatal művész azonban egy szép napon újra elővette, s lényegét módosítóan átdolgozta, átszabta hatásos mű-

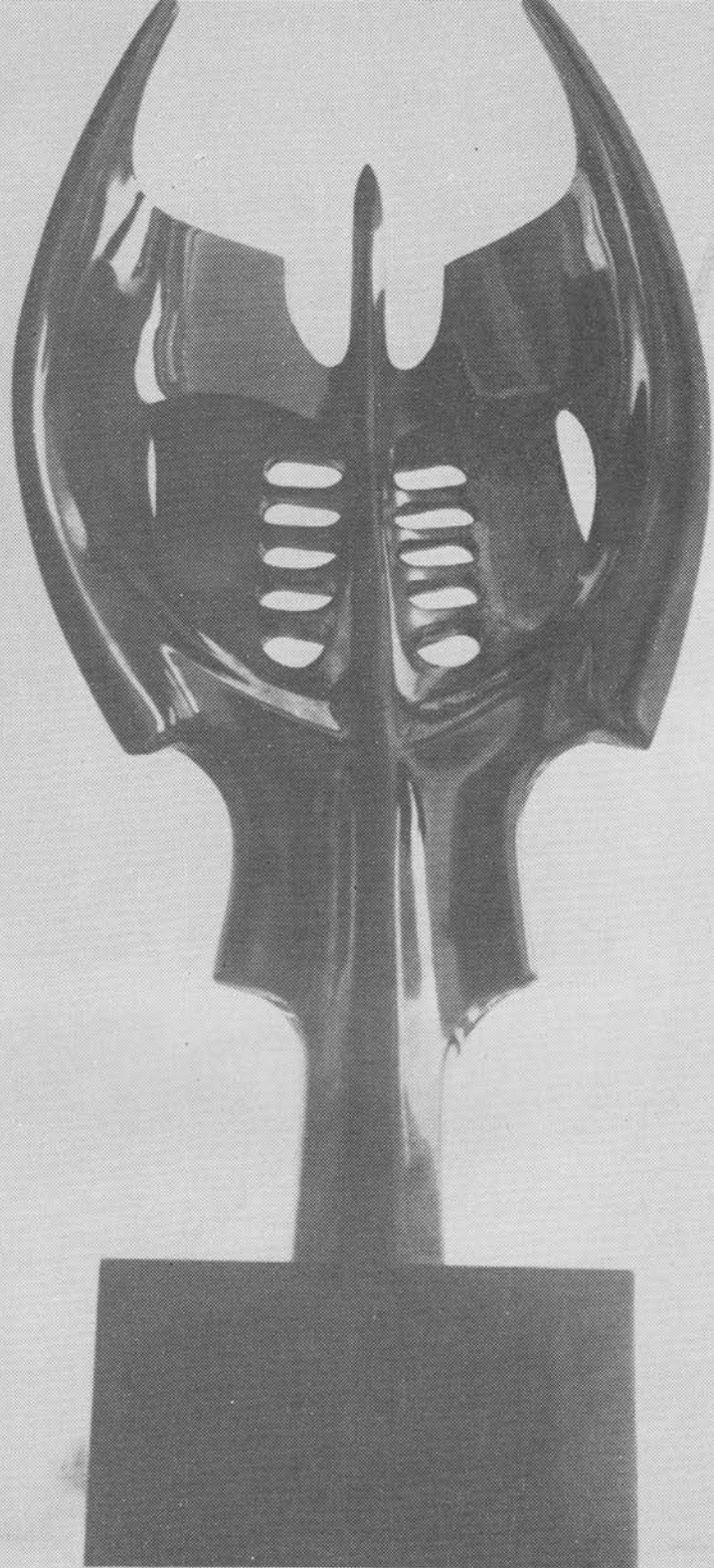
vét. Meggyőződésből fakadt határozottsággal lefűrészelte, könyökből amputálta a karokat. Tragikusabbá, mélyebbé és áttételesebbé vált a beavatkozás nyomán a szobor, friss, modern faktúrájú alkotássá lényegült át. Tettével Jecza Péter világosan jelezte, hogy jórészt megszabadult a realizmus sajátosan értelmezett változatának bénító kötöttségeitől, hogy a merészebb formai és tartalmi megoldásoknak kötelezte el magát. Ösztönzőleg hatottak rá egyik mestere, Virgil Fulicea sokszor hallott bátorító szavai — „Merjél! Vágj bátran bele a dolgokba!...” —, de a felszabadító, sorsdöntő élményt kimutathatóan a Henry Moore műveivel való személyes találkozás jelentette. Egy új világ képe tárult ki előtte a nagy angol szobrász 1966-os bukaresti kiállításán: világosan megértette, hogy a kifejezés lehetőségei nem korlátozódnak az organikus formák szolgái megjelenítésére vagy elvontabb megfogalmazására, hogy az emberi és állati test arányai, motívumai a természetestől eltérő rendszerben is fölmutathatók, hogy nem az irodalmi fogantatású illusztráció, hanem az erőteljes, sűrített gondolat kifejezés a korszerű szobrászat elsődleges feladata. A félkavaró megismerés megerősítette benne az absztrahálási hajlamot, tudatosá szilárdította az egyszerűsítést, a formai tömörítést, a tiszta plasztikai eszközök felhasználásának korábban még csak esetlegesen, leplezetten fölbukkanó szándékát. Kezdetben az afrikai fafaragások formavilágából kiindulva próbálkozott stilizáltabb, mértani elemekből szerkesztett szobrokat alkotni. Kiforrrott, az utalások jelzéseket, a totemisztikus motívumokat újszerűen felhasználó szobrok is kikerültek a keze alól, az esetek többségében azonban Jecza megtorpant a feleúton: a letisztultabb, elvonatkoztatott formákat — miként azt a *Kiáltás* esetében is tette — nagyrészt még a szerves és a tárgyi világ elemeihez szorosan kötődő motívumokkal társította, illetve ellensúlyozta. A Henry Moore műveivel való közvetlen találkozás hatalmas vízváltásúnak bizonyult. A lenyűgöző élmény hatására leplezetlen nyíltsággal, óvatoskodó fenntartások nélkül állt be a képzőművészetünk megújítására szövetkezők táborába, élcsapatába. Alapos „nagyakarítást” rendezett a temesvári Rózsapark hajdani korcsolyapavilonjában berendezett műtermében, s feleségének ígért szobrot könyörtelenül megcsonkította. Új úton indult el.

Néhány esztendeig Henry Moore drámaian tagolt, súlyos formákból építkező, nyugtalanító dinamikájú szobrászatának bővületében alkotott. A hatvanas évek végén s a hetvenes évek elején jó néhány, Moore vagy közvetlen elődei, illetve hasonló törekvéseket valló kortársai — Bourdelle, Bráncuși, Hans Arp, Barbara Hepworth — modorában fogant szobrokkal jelentkezett. Alkotásai meggyőzően tanúsítják, hogy fogadott szellemi mentoraitól is igyekezett éppúgy eltanulni, elsajátítani mindent, miként azt főiskolás korában tényleges mesterei — Kós András, Virgil Fulicea, Romul Ladea és az immár legendás hírűvé lett pedagógus, Kádár Tibor — esetében is tette.

A Moore-befolyás bélyege talán *Gyökér* című faszobrán a legerősebb, a legszembetűnőbb. Jecza Péter alkotása már témájával is a nagy angol szobrász művészetének egyik jellegzetes vonulatához, a Magna Mater, a nagy asszony-anya időt áthidaló, archetipusszerű alakját megjelenítő sorozatához kapcsolódik. A világra jövés, a megszületés előtti állapot misztériumát, titkait faggatja Jecza Péter: plasztikájában anya és gyermeke kapcsolatának azt a stádiumát örökíti meg, amikor a két test még szerves egységet alkot. Mintegy átvilágította, élénk tárta a magzatot őrző, tápláló és kihordó asszonyi test titokzatos belső dimenzióit. Elfogadva a laposan szétterebélyesedett vasos diófagyőker inspiráló ajánlatát — a gömbölyded, a gondosan lekerekített s a változatosan ívelt formák félkavaróan izgalmas arányrendszerét teremtette meg. Az egymásra rimelő domborulatok, az expresszív rajzolatú láncolattá kötődő bemélyedések, valamint a kompozíció középső részét uráló kiöblösített áttörés sajátos geometriájú, erős belső feszültségű együttest alkotnak. Hangsúlyozottabb szerepet kaptak Jecza Péter szoborszerkesztésében az üregek, a kisebb-nagyobb vajatok, az anyag-átfűrészek, s nagyon bátran bánt ezúttal a fiatal művész a szoborfelület mozgékonyaságát, a relief erőteljes tagoltságát, fokozott ritmusú dinamikáját megteremtő pozitív és negatív formákkal. Alkotása fókuszát, erővonalainak gyűjtőpontját az anyatestbe lágyan belesimuló, mag alakú foetus képezi, amely körül sugarasan helyezkednek el, glóriára emlékeztetően tárulnak szét a végtagok legömbölyített, görbületgazdag, vastag csontjai. Figyelmét a struktúrahordozó nagy formák összhangjának, erőegyensúlyának létrehozására, átgondolt kidolgozására összpontosította, s már nem bajlódott, egyáltalán nem törődött a természetű ábrázolás szigorú követelményeinek érvényesítésével, betartásával. Nem érdekelték a részletek, a járulékos ékítmények. Az anyaság lényegét, a szülőt és gyermeket összefűző testi-lelki kapocs szilárdságát próbálta a modern plasztika nyelvén kifejezni. A képzőművészetek egyik örök témájának a hagyományoktól élesen elütő, sok szempontból kihívó megközelítése, a választott formanyelv tömörsége, áttételeessége a szobor kiállításakor sokakban visszatetsztést, ösztönös idegen-

JECZA PÉTER: BÖLÖNI FARKAS SANDOR

JECZA PÉTER: PHOENIX

HUNGARIAN DESIGN AND CRAFTSMANSHIP

kedést keltett. Mértékértartás jellemezte a kritikusok s a szűkebb szakma véleményét is. Pedig — miként azt az elmúlt évek beteljesülései, méltán feltűnést keltett megvalósításai is tanúsítják — a maga idejében még valóban kissé sokkoló látványt kínáló mű, a szembetűnő Moore-jegyeken túl, már egyértelműen magán viselte a Jecza-féle plasztikai magatartás meghatározó jellegzetességeit, fokozatosan egyedivé erősödő karakterisztikus vonásait. Az egymásba ható külső-belső formák gyakorlatilag kimeríthetetlen variációs lehetőségeinek következetes kihasználásával, a külső tér és a belső örök közötti feszültség tudatos megteremtésével, intenzív fenntartásával *Gyökér* című anyaság-szobrán — s főleg az utána faragott és mintázott, különféle anyagokból készült alkotásain — Jecza Péter újfajta, a Moore-étől bizonyos mértékig különböző, több ponton alapvetően elütő relációt állított fel anyag és tér, tömeg és környezet között. Pozitív és negatív formák zárt, öntörvényű egysége számára is a szobor, amely a térbe kerülve s azzal indukciós kapcsolatot teremtve nyeri el valódi dimenzióit, teljesíti művészi funkcióját. Azonban Jecza alkotásai — a korai újgyakorlatokat s a későbbi stíluspróbákat, műtermi kísérleteket nem számítva — sohasem egyszerűsödtek tiszta absztrakciókká, nem kristályosodtak tetszetős, pusztán dekoratív jellegű vizuális-plasztikai viszonylatokká. Erősen stilizált elemekből szerkesztett művei, sokféle asszociációt gerjesztő térkonstrukciói is általában mély gondolati tartalmakat hordoznak. Alkotásai döntő többségének verbálisan is megfogalmazható humánus mondanivalója, sokrétű, az áttételek folytán többjelentésűvé váló művészi üzenete van. Leginkább a nagy, egyetemes érvényű témák vonzzák, amelyek jelképtömorségű, konstruktív megfogalmazású, motívumgazdag, a korszerű szoborépítkezés matematikai-mértani logikájához szigorúan igazodó művek megalkotására ihletik. Szobormetaforái — amelyekben gyakorta domináns szerepet kap a líraiság — összetettek, többféleképpen értelmezhetőek. Két vékony vascsőre függesztett gyökérszobra is úgy szól az anyai szeretet elemi megnyilatkozásairól, az összetartozás, az egymáshoz kötődés csodálatos erejéről, hogy művét egyúttal az őseredet, a teremtés, a létsíra, a termékenység vagy más összefüggésben a születés előtti élet szimbólumaként is fölfoghatjuk. A többértékűség egyébként Jecza Péter gazdag aratású művészetének egyik meghatározó sajátossága.

Jó néhány közepes méretű faszobrot faragott ki a hatvanas évek végén és a hetvenes évek elején a gyors munkaritmusba lendült Jecza Péter. Gyümölcsfák törzséből — főleg a gazdagon ereszett, könnyen elszíneződő diót s a tömöttebb, egyenletesebb húsú körtét kedvelte meg — bontotta ki stilizált kompozícióit. A *Gyökér* szomszédságában készült művein (itt elsősorban a *Táncra*, a *Jegyespárra*, a *Germinálra* és az *Ölelkezésre* gondolunk) világosan kivehetők annak a viaskodásnak a nyomai, amelyet a fiatal szobrász az epigonizmus fölkísértő rémével, az erős Moore-befolyás fenyegető kiméréival folytatott. Mások példájából is saját korábbi tapasztalataiból szűrte le a tanulságot: a túlzott hűség az elődökhöz elkerülhetetlenül zsákutáca vezet. Összegezve a modern szobrászat eredményeit, felhasználva a Bráncuși örökségén kifejlődött hazai plasztika értékes tapasztalatait, sietett kialakítani és körülhatárolni a maga eredeti formanyelvét, önálló alkotói magatartását. Már a *Gyökéren* feltűnt egy-két eredetiségre utaló motívum, egyszerű formai megoldás, az egy évvel később kifaragott *Összeforrásban* azonban már jellegzetes Jecza-szobrot alkotott. Egy összebúvó, fejét finoman egymáshoz hajtó emberpárt faragott ki a műtermébe került diófa vastag törzséből. Kevés forgácsot fejtett le a közel kétméteres rönkről, csupán a fejek kaptak valamivel erősebb kontúrt, a két figurára szinte csak következtetni lehetett. Tömör, tömörszerű szobrával nemcsak az ölelés, az önfelélt összetapadás, hanem mindenfajta kohézió, megbontathatlan kötés, erős szorítás lényegét kívánta kifejezni. Ez az alkotás is — miként Jecza Péter szobrainak jelentős hányada — polivalens. Mindjárt más képzetek társulnak a szoborhoz, ha az ihlető alapforma felől közelítjük meg. A csomagok ólomzárának összeszorítására használt masszív postai fogó mozgatta meg a szobrász fantáziáját, hogy fölnagyított idomait fába transzponálva megragadjon, érzékletesen rögzítsen egy jelentős plasztikai gondolatot. A mű megszületésének formai sugallatára elsősorban azért hivatkoztunk, mert az itt követett eljárás — érzésünk szerint — fényesen rávilágít Jecza Péter művészi gondolkodásának, alkotói módszerének egész mechanizmusára. Formaértelmezésében az egyszerűsítésre, a mérték-tartó elvonatkoztatásra épít, s épp ezért sohasem fordított s ma sem fordít teljesen hátat a realitásnak, a környezetet kínálta gazdag motívumvilágnak. Elvonatkoztatottabb formarendszerű, nonfiguratívnak tűnő, erősen geometrizált szobrai is jól körülhatárolható valóságmagra vezethetők vissza, amelyeket azonban hozzávetőlegesen egyenlő arányban választ és emel ki univerzumunk szerves és tárgyi közegéből. Némely szobrán majdnem nyomon követhető a lényegre bontás, az absztrakció összetett folyamata, amelyben a valóság motívumai erőteljes plasztikai jelképekké lényegülnek. Megalkotva faszobrai remek sorozatát, érlelte ki azt a szemléletmó-

dot, teremtette meg azt a jellegzetes formai eszköztárat, amelyet immár hiánytalanul a sajátjának érezhetett. Művei egyéniesültek, s a befejezettség, a teljesség igényével hatnak ma is a szemlélőre. Restelkedés nélkül vállalja korai korszakának kiforrott, az eredetiség jegyeit hordozó szoborkonstruációit, amelyek szerves részét alkotják gazdagon kibontakozó életművének, s amelyeket megbecsült hely illet meg a hazai modern szobrászat képzeletbeli galériájában is. Műveiből különben meglehetősen sok jutott a múzeumok falai közé. Közgyűjteményekből válogatta össze azt a négy korai munkát, amelyekkel — egy újabban faragott faszobrot társítva hozzájuk — az 1978-as velencei biennálén szerepelt. Szobrain nem fogott ki, nem hagyott nyomot az évek múlása. Jól összeválogatott kollekciója megérdemelt sikert aratott a rangos nemzetközi seregszemlén.

Alkotói magára találását, stílusának gyors megállapodását — a fentebb jelzett Moore-befolyás mellett — két másik fontos körülmény is hatékonyan siettetete. Kísérletezései, úttörő vállalkozásai számára Temesvár kiváló, fogékony bázisnak bizonyult. Művészi orientációjában minden bizonnyal nem tudott volna olyan könnyen elszakadni a realizmus szellemétől, ha — miként az tényleges lehetőségként felmerült — a főiskola elvégzésekor a hagyománytisztelőbb Kolozsváron marad. A sors azonban — mint az utóbb kiderült — szerencsésen szólt közbe, s Jecza Pétert fiatal tanárként a temesvári egyetem keretében néhány évvel korábban megalakult rajztanárképző fakultásra vezette. Szobrászatot és rajtot tanított a rajztanár-jelölteknek 1979-ig, a kar megszűnéséig. Jelenleg a temesvári politéchnikum műépítészeti szakán ad elő formatant. Oktatótevékenysége, amelyet mindenkor komolyan vett és szívesen végzett, természeténél, kötöttebb jellegénél fogva állandó viszonyítási alapot, komoly önkormányozott műtermi kísérletezései, újító próbálkozásai megítélésében, minősítésében. Másrészt köztudott, hogy az ország nyugati sávjának nagyvárosai mindenkor érzékenyebben reagáltak a modernebb művészeti irányzatokra, az avantgarde stílustörekvésekre. Temesvár mennyiségileg rendkívül szűk plasztikai örökségét is hangsúlyozott korszakosság, erőteljes újítószellem jellemezte. Gondoljunk itt csak Gallasz Nándor, Romul Ladea, Varga Albert és Podlipny Gyula expresszionista kötődésű, két világháború közötti munkásságára. Erősen megélték a Bega-parti város képzőművészeti élete a hatvanas évek elején, amikor a fővárosi és a kolozsvári főiskoláról serényen tehetséges fiatal festő, grafikus és szobrász rajzott Temesvárra. Mágnesként vonzotta őket a rajztanárképző s a megerősödött művészeti líceum. Tehetséges, tette kész művészgárda verbuválódott össze, amelynek szinte minden tagjában magasan lángolt az újat akarás, a kísérletezés, az eredetiség mielőbbi elérésének nemes szenvedélye. Egymást serkentve, támogatva, egymással gyakorta elszántan versenyre kelve dolgoztak, pezsgő művészi légkört teremtve Temesváron, amely nagyon rövid idő alatt értékes eredményeket, feltűnést keltő rangos műveket győngyözött ki magából. A Bánság fővárosa hamarosan az ország egyik legjelentősebb, több tekintetben is élenjáró képzőművészeti központjává vált. Komoly szerepe volt ebben Jecza Péter visszhangos jelentkezéseinek, szaporodó országos sikereinek is. Termékeny évek mérföldkövezik művészi beérkezését, plasztikusi fejlődése töretlenségét. Kiteljesedő művészetében az utóbbi négy-öt esztendőben örvendetesen megszorodtak az érett, magas esztétikai értékű, a szokványos formákkal élesen felelő műalkotások. Az expresszív jelrendszerű szobrászat Jecza Péterben meggyőződéses és kiváló mesterére akadt.

Nem lett ugyan teljesen hűtlen a fához, de újabb alkotásait elsősorban bronzból készíti a műfaji sokoldalúságra törekvő művész. Atállását több ok is indokolja. Nem sikerült mind felülkerekednie az elképzelésének, művészi szándékának ellenálló fa makacsságán. Megszabott, a természeti adottságoktól körülhatárolt keretben kellett gondolkodnia, s a felület, a simára csiszolt epidermisz szépsége nemegyszer elfedte, beárnyékolta a tulajdonképpeni plasztikai tartalmat, gondolatot. Vonzotta a szobrászat tartós, végleges anyaga, a bronz. Mivel a közepes nagyságú faszobrokra a hetvenes években nemigen mutatkozott társadalmi igény, Jecza Péter a lakószobákban is könnyen elférő, kisebb méretű plasztikákat kezdett alkotni, amelyeknek kivitelezésére a bronz a fánál, kőnél vagy márványnál hálásabb és ideálisabb alapanyagként bizonyult. Kis méretben is képes a sokféleképpen felhasználható és megmunkálható fémötvet monumentális hatást kelteni. Jecza a mintázás szabadabb, kötetlenebb lehetőségeihez, a bronz kezesebb, alkalmazkodóbb természetéhez, gyakorlatilag kimeríthetetlen nemes gazdagságához hangolta, igazította azt a tömör, expresszív stílust, amelyet faragott és hegesztett szobrain korábban már kifejlesztett. Formavilága az új anyaghoz idomulva jelentősen fel is frissült, több irányban is tovább gazdagodott. Tömbszerűen zárt, nagy belső kohéziójú alkotásain és levegősebb, vékonyabb bordázatú, többszörösen áttört kompozícióin — amelyeknek erővonalai általában ugyancsak befelé kötődnek — változatos plasztikai formákban szerkeszti meg és rögzíti a kiegyensúlyozottság és a megbolygatott

szimmetria, az ellentét és a harmónia, a mozgás és a nyugalom bonyolult organizmusait. Bronzszobrai felületét leggyakrabban fényesre csiszolja, hogy a térképzet monumentalitását, izgalmas modernségét kiemelje és megsokszorozza a fémes csillogás, hogy a gazdagon tükröződő, lesikló fények kidomborítsák az ívelt, lekerekített formák lírai finomságát, erőteljes expresszivitását. Birálói a tetszetősségre, a túlzott szépségre törekvést róják fel Jecza Péter egyik legfőbb hibájául. A reálisan fenyegető veszély a fiatal művészen is tudatosult, s újabban egyre ritkábban tesz engedményt a mutatóságnak, a már-már idegesítően tökéletes formai aprómunkának. Magasabb szinten próbálja elérni, megvalósítani a tökélyt, amelyet mindenfajta művészi alkotómunka eszményi végcéljának tart. Tömör, lényegükre vetkőztetett, mondatértékű szintagmákként funkcionáló formákkal dolgozik. Mér-tani idomok együttesévé redukálódó szobrai mély beárkolásokkal, öblös üregekkel, metsző élekkel, vagyis szép, motívumgazdag kalligráfiával dúsítja fel. A pozitív és negatív formák megmozgatott egyensúlya, jellegzetes egymásra felelései, összecsengetései által erőteljes feszültséget teremt az adott külső tér, a körülhatárolt burrok s a szobor belső magja között. A bronz minden adottságát, szépségét és kifejező színességét fölvonultatva tömöríti szorosan egymásba kapcsolódó, a valóságélemekhez egyre áttételesebben kötődő formákba a dinamikus mozgást, az erőt, a keménységet, a drámaiságot és a létünket meghatározó emberi érzelmeket.

Részlet egy hosszabb tanulmányból.

PETRE STOICA

KÖNYVEK

Könyvek mitologikus poémákkal
 könyvek a reneszánsznak dedikált versekkel
 könyvek elvont versekkel
 könyvek a halál esztétikájáról írott versekkel
 könyvek úgynevezett filozofikus költeményekkel
 könyvek víg erdei költeményekkel
 könyvek balladákkal vagy az unoka születésnapjára írt díszes ódákkal
 mind csodálatosak ha tele a gyomrod
 és kedvesed vár áttetsző hálóingben
 én egy olyan könyvre jegyzek elő amelynek
 banális verseiből a föld szagai és rongyai szállnak
 vagy a vágóhídra terelt juhok bégetése egy olyan könyvre
 melyből a költő sóhaja száll fel kinek ajtóval becsípték az ujját
 kérem bocsássák meg kívánságaimot
 és azt hogy olcsó cigarettákat szívok

BALÁZS F. ATTILA fordítása